

Pavlov bůh do Božího království

Převod materiálu
Lenka Ridzová
Pořadí v lekci
39

Téma

Apoštol Pavel se snaží vysvětlit Filipským, že pozvání k Pánu Bohu je zadarmo a pro všechny. On sám to poznal, bůží tam, zve ostatní, aby se přidali.

Cíl

- Předškolní děti pochopí, že bůh bez cíle nemá moc smysl.
- Mladší školní děti zkoumají paralely mezi obžanstvím nějaké země a obžanstvím v nebesích.
- Starší školní děti přemýšlejí o křtu a jeho významu v bůhu křesťana.
- Všichni: ideálně nám dojde, že křesťanský život není sezení na místě, ale pohyb směrem do otevřených dveří Božího království. A že ty dveře jsou otevřené z milosti a pro všechny.

Pro učitele

Biblický text: Fp 3 (část: Fp 3,12–21)

Výkladové poznámky

Sbor ve Filipech byl Pavlov milovaný sbor, první sbor na evropském kontinentu, který založil. Dopis je psaný z vězení v Efezu (podobně jako Fm). Filipány měl Pavel moc rád a bál se o ně. Do sboru totiž přichází někdo, kdo je ohrožuje.

Život z milosti — Pro Pavla bylo zásadní setkání se vzkrášeným Kristem. Pavel byl vždy horlivý, nejprve v pronásledování křesťanů, teď ve snaze šířit křesťanskou víru a radost. Byl Bohem nalezen, přijat. To je to největší, nejkrásnější. Pro mnoho lidí je stále nepřijatelné, že je něco zadarmo, že spasení je zadarmo, že si ho nemůžeme odpracovat, zaplatit. (Heslo „co nic nestojí, za nic nestojí“.) Zdráháme se přijmout Boží logiku. Zdráháme se ji přijmout pro sebe (proto plníme úkoly, sbíráme zásluhy) a podobně se zdráháme ji předávat druhým (vyžadování skutků, dodržování pravidel jako cesty k Pánu Bohu, k jeho lásce).

Spravedlnost, svatost: Na začátku listu Filipským je oslovení. V některých rukopisech (varianta dole pod ?arou) je u oslovení ještě slovo „svatí“. Svatost lidí je odleskem svatosti Boží. Je to jiné slovo pro „ospravedlnění, omloucní“. Toto je předznamenání dalšího, co Pavel sděluje: žijeme z milosti.

Rozpory: Ve sboru ve Filipech jsou spory mezi křesťany z židů a z pohanů o to, co je třeba dodržovat. Židové křesťané znovu a znovu prosazují židovské zvyky a pravidla. Viditelným a výrazným zvykem je obřizka. Pavel ale říká, že není možné hlásat jiné evangelium pro židy a jiné pro křesťany, proto je potřeba situaci řešit. Na tzv. jeruzalémském koncilu (Sk 15) už se přece dohodlo, že obřizka není nutnou podmínkou pro to, aby člověk mohl být křesťanem. Nejde ale jen o obřizku.

Pavel píše: „žijí jako nepřátelé Kristova kříže“. Co dělají tyto nepřátelé? „Jejich bohem je bůžičko“ 3,18–19 — asi zde nejsou myšleni židovci (to ve Filipech nebyl problém), naopak: jsou zde lidé, kteří kladou přílišný důraz na to, co lidé jedí a jak žijí, jako by tohle viditelné a hodnotitelné bylo to důležité

a zbožné. Pavel ale říká: jídlo není zpřesob, jakým se žije náboženství. „Jejich chloubou je to, zať by se mřli stydřt“ — pravdřpodobnř jde o znamení obřřzky. Pavel kritizuje zdřrazřování vnřřřřch projevř.

„Smřřřleř přřřzemnř“; kralicky: „kteřř o zemskř vřci stojř“.

Křř je symbolem utrpenř, ale je takř symbolem spřsý danř zadarmo. Spřsu si nekupuji skutky ani ji nezřskřvřm vlastnřmi silami (obřřzkou, dodřřřřvřnřm pravidel ohlednř řřdla). Ke spřse nenř jinř cesta nřř utrpenř a smř Jeřřře Krista. Nepřřřtel křřře je ten, kdo si myslř, ře k Bohu jde dojřt bez Jeřřře (vlastnřmi zřsluhami).

Třmi zřsluhami (i v souřasnosti) mřře břt napřřřklad zbořnř chozenř do kostela, zbořnř modlitby... Chozenř do kostela ani modlitby samozřřjmř nejsou řpatnř, ale jde o motivaci. Přřřkladem řpatnř modlitby je napřřřklad modlitba farizea (Lk 18,9–14), kterř vypořřřtřvř před Přnem Bohem vřřchny svř zřsluhy a oznamuje, o kolik je lepřř nřř ten celnřk vzadu v kostele.

Břh k cřli: Pavel pouřřvř obraz břhu. Cesta vřry nenř statickř. Je to pohyb. A to pohyb jistřm smřrem. Pro Pavla je zřsadnř jeho setkřnř s Kristem. On uř se nepotřebuje snařit, aby nřřak dosřhl dokonalosti nebo se vlastnř snahou dostal k Bohu. On uř byl přřjat, je povolřn, je obřřnem Bořřho krřlovstvř. On uř byl zřsadnř obdarovřn, řije z milosti. Cřtř odpovřdnost za to, jak moc byl obdarovřn. Proto je jeho břh k cřli teř spojen s třm, ře k tomuto cřli chce pozvat a přřvřst co nejvřce lidř. Nechce si tu radost a milost nechat pro sebe.

Pavel jako přřřklad: Pavel představuje lidem jako vzor sebe: napodobujte mne a hleřte na ty, kdo jsou jako jř. Buřte tak nadřřenř pro Krista jako jř, napodobujte to nadřřenř. Nedř se to vypovřdřt, vysvřtľit, proto Pavel zve k napodobovřnř. Nejde o Pavla samotnřho nebo jeho dokonalost, kterou by mřřli lidř obdivovat, ale o jeho vřru a smřřřvřnř ke Kristu.

Obřřanstvř v nebesřch: V Bibli je vřce podobenstvř, kterř se snařř vylřřit, co to znamenř břt řřlenem Bořřho krřlovstvř, patřřit do nřř. Nejde jen o posmrtnř řivot, řřt podle pravidel Bořřho krřlovstvř je mořnř uř tady na zemi. Pavel sřm je řřmskř obřřan, s třm souvisř prřva a povinnosti. Pavel se na svř řřmskř obřřanstvř vřcekrř odvolřval. O pravidlech nebeskřho krřlovstvř vypovřdřjř napřřřklad blahoslavenstvř (Mt 5). Obřřan nebeskřho krřlovstvř řije podle jeho pravidel. (Jako pro obřřana střtu platř zřkony danř zemř.) řasto jsou to obyřřejnř vřřdnř vřci, ve kterřch se řřlovřk zachovř podle „Bořřch pravidel“.

Z nebes ořekřvřme Jeřřře Krista. Mřře to břt za mnoho let, ale takř třeba letos nebo tento třden. Pavel vyzřvř k reflexi tohoto ořekřvřnř. Co to pro nřs znamenř? Řřijeme tak, ře bychom se s nřm teř chtřřli setkat? V jakřm stavu nřs najde, ař přřjde?

Promřna nařřeho třřla: V promřnřnřm, oslavenřm třřle se zjevovřl Jeřřř po vzkřřřenř. Byl vidřt, jedl, pil, ale zřroveř jeho třřlo nepodľřhalo fyzikřlnřm zřkonřm. Nřřkde se najednou objevřl, nebo tam naopak najednou nebyl. Třřlo oslavenř znamenř: nepřřestaneř břt řřlovřkem; třřlesnost je nřřco dřřřřitřho, aby řřlovřk zřřstal řřlovřkem.

Pavel se rřznřmi obrazy snařř Filipskřm ukřzat, ře dokonalřm se řřlovřk nestřvř vlastnřmi silami, skutky nebo zbořnostř, ale je to dřřlo Bořř.

řřskali

Pavel v epiřtole polemizuje s řřdokřesřany, kteřř po křesřanech z pohanř obřřřzku, přřřř dodřřřvřnř dalřřch pravidel zřvřznřch pro řřidy. Pavel nazřvř obřřřzku „rozřřřzkou“, kterř dřřřli spoleř enstvř. Jde o historickř konflikt. Přřemřřřlejme, nakolik mřme situaci vysvřtľovat a nakolik hledat paralelu s konflikty souřasnřmi a kde a jak se u nřs projevuje zřsluřnictvř.

Odkazy

Biblické odkazy: 1 Kor 9,24–27 (zde je ale bůh vyhlášen více jako závod o první cenu, je třeba zvítězit); Zjevení 3,10–13 (také zde jde o získání vavřínu vítěze); Lk 18,9–14 — farizeus a celník; Gn 11,1–9 (Budování města a věže. Lidé si chtěli uinit jméno, „vyšplhat do nebe“. Opak toho, co zděrazňuje Pavel: oběť anem nebeského království je z milosti, ne vlastní snahou.)

Svatošová, Marie — Palán, Aleš: *Neboj se vrátit domů: Marie Svatošová v rozhovoru s Alešem Palánem*. Praha: Kalich, 2018.

Ryšková, Mireia: *Pavel z Tarsu a jeho svět*. Praha: Karolinum, 2015.

Luther, Martin: *Bůh je rozpálená pec plná lásky*. Praha: Kalich, 2017.

Odkazy na starší přípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškoláci

Aktivita: Uspořádáme (klidně v místnosti) závod v běhu. Kdo se přihlásí? Kdo myslíte, že je nejrychlejší?

Závod má jediný háček: nečekneme, kde je cíl (kam se vlastně běží). Možná se někdo z dětí rovnou zeptá, kam se běží. Pokud se nezeptá, odstartujeme a budeme sledovat, kam kdo poběží. Poté budeme mluvit s dětmi, jestli to není divné někde běžet a nevědět kam.

Dnes budeme mluvit o běhu.

O apoštolu Pavlovi asi něco víte... uvěřil v Ježíše Krista a cestoval do míst, kde o něm lidé nevěděli, tam jim o něm vyprávěl (říká se tomu misie). Začaly se zde scházet skupiny křesťanů. Možná vám ve sboru visí mapa, na které jsou znázorněny jeho cesty. Na cestách Pavel zakládal sbory. Pavel se do sborů někdy vracel, ale také do některých psal dopisy. Ty se zachovaly v Bibli, říká se jim epištoly.

Do sboru ve Filipech Pavel píše o závodě v běhu. Nebo ani ne tak o závodě, jako o běhu samotném. Pavel, když uvěřil v Ježíše Krista, nezůstal sedět na místě. Už obraz těch jeho cest na mapě to ukazuje. Cestuje z místa na místo. Víra je něco tak důležitého, že o ní chce říct dál a pozvat k ní co nejvíce dalších lidí.

Ukážeme dětem cestovní pas, českou vlajku a nálepku nebo nápis CZ.

Co to je? Co tyto věci znamenají? Proč člověk (někdy) ukazuje na hranicích pas nebo občanský průkaz? (Prokazuje, odkud je, kam patří. A když je třeba v cizině zadržen policií, zajímá se o něj i jeho domovská země, země, kam patří. Dohlíží na to (v ideálním případě), aby mu nebylo ublíženo, snaží se mu pomoci, přip. ho z ciziny dostat domů.)

Apoštol Pavel píše lidem ve sboru ve Filipech, že on i oni mají „občanství v nebesích“. Jako by měli nějaký Boží pas nebo průkaz. Stará se o něj Pán Bůh. Nepatří jen do své země tady na zemi, ale patří i do nebe, k Pánu Bohu. Když jim je třeba těžko, nedaří se jim, dělají věci špatně... nemusí si zoufat, že to nejsou schopni sami změnit nebo napravit. Jsou na cestě do nebe, k Pánu Bohu. On je má rád, i když nejsou skvělí, zdraví, dokonalí. Pro Pavla je tenhle směr k Pánu Bohu, který ho má rád, tak důležitý, že by nejraději utíkal, aby už tam byl úplně. A na tuhle cestu k dobrému cíli chce pozvat co nejvíce lidí.

Život člověka, který uvěřil v Pána Boha, není sezení (v kostele) bez pohnutí. Mnohem víc je to cesta, výlet, dokonce běh, možná i maraton.

Otázka: Dělají s vámi někdy rodiče to, že když se děti zdržují a loudají, dospělý se k nim otočí, roztáhne ruce a volá: Kdo tady bude první? A děti se rozběhnou, aby byly brzy v té náruči... Rodičům asi nejde o to rozlišit, které dítě je nejrychlejší, ale o to, aby všechny dobřely. Podobně je to s Pánem Bohem. Chce, aby do cíle došli všichni. Aby tu radost, že patří do nebe, k Pánu Bohu, poznali všichni.

Aktivita

Zapívejte nebo ptejte, příp. se naučte zpaměti refrén písně *V království Božím místa dost* (SV 359). Pak hledejte s dětmi odpovědi na otázky (nebo to udělejte jako kvíz):

Kolik lidí se vejde do Božího království?

Jaké se tam platí vstupné?

Mají do Božího království zakázaný vstup hříšníci?

Kdo nás do Božího království zve?

Mají se křesťané tvářet vážně?

Dělí se v Božím království lidé na více a méně vzácné hosty?

(Nebo zpívejte píseň celou a vymýšlejte další otázky.)

Nebo: S malými dětmi zpívejte píseň *Ježíši Kriste, Pastýři náš* (BTS 35). Cestu Pavla a dalších křesťanů za Pánem Ježíšem lze přirovnat také k cestě ovcí za pastýřem. Je to v zájmu ovcí, aby se pastýři neztratily. A zvonky oveček mohou být tím hlasem, který zve další na dobrou cestu.

Pomůcky: Cestovní pas, česká vlajka, nápis CZ, křestní list, mapa cest apoštola Pavla.

Mladší školní děti

Aktivita: Prohlédněte si cestovní pas a křestní list. Jak se od sebe liší? Resp. jsou si nějak podobné? Nebo: Navrhněte, jak by mohl vypadat „přkaz křesťana“. Co by na něm bylo napsáno? Jak ho člověk získá?

Do sboru ve Filipech Pavel píše o závodě v běhu. Nebo ani ne tak o závodě, jako o běhu samotném. Pavel, když uvěřil v Ježíše Krista, nezstal sedět na místě. Už obraz těch jeho cest na mapě to ukazuje. Pavel putuje z místa na místo. Víra je pro něj něco tak důležitého, že o ní chce říct dál a pozvat k ní co nejvíce dalších lidí.

Kam Pavel běží? Do cíle. Chce získat nebeskou cenu. Nebeskou cenou je povolání v Kristu Ježíši. Je dobré mít cíl, vědět, kam jdu a že ta námaha stojí za to.

Pavel svou situaci věřícího člověka, křesťana, popisuje jako obžanství v nebesích. Používá obraz obžanství, který je lidem známý, sám apoštol navíc má (a občas využívá) své privilegium římského občana. V Bibli se používají různé obrazy pro vyjádření něčeho nepopsatelného. Podobně Ježíš mluví v podobenstvích. Co vyjadřuje obraz „obžanství“?

Na začátku jsme si prohlíželi cestovní pas. K čemu je dobrý?

Je to přkaz mého obžanství, potvrzení o tom, že někam patřím. Když půjdu do ciziny, ukážu svůj přkaz: „moje doma je tam a tam...“ Občas slyšíte ve zprávách, že byl třeba zatčen nebo uvězněn občan naší země v cizině — ať už právem či neprávem — náš stát se o něj zajímá, snaží se mu pomoci. Nebo při nějakém přirodním neštěstí, při havárii... Obžanství je popis toho, že někam patřím, nejsem „odnikud“.

Pavel se nestydí dovolávat práv římského obřana. A nestydí se chlubit ani právy obřana nebeského království. Když řlovřk řije otevřeně křesřanský a zve k tomu další lidi, není to chlubení (i když i to se nř kdy stane), ale pozvání, ukazování, co je pro mř důležité a mřže to být důležité i pro vás.

Obřanství v nebesích znamená: patřím do Bořího svřta. Je to jako „obřanství křesřanské“. Jak získám toto obřanství? Prvotní je, ře mř nřkdo pozve, zavolá, otevře náruř. Zve nás k sobř (do svého království) Pán Bř h.

Pavlv (a obecně křesřanský) břh ale není závodem bez cíle a není ani závodem z vlastní síly. Dřležité je, ře ho (mř) nřkdo volá. Břh má daný cíl. Cílem je povolání v Kristu Jeříři. Pavla (a další křesřany) nejdřív nř kdo zavolal, pak se dali do břhu (do chřze, do pohybu). Zařali vřřit. Nechali se pokřtít.

A co je prřkazem (cestovním pasem nebo obřanským prřkazem) křesřana? (Mořná jste o tom mluvili na zařátku, přřp. dřlali návrh, jak by takový prřkaz mohl vypadat...) Samozřejmě křestní list je jen papír, který potvrzuje to dřležité: křest samotný. Boří potvrzení: ano, jsi obřanem Bořího království.

Pavel dává sebe jako přřklad. Buřte jako já. Napodobujte mř. Zní to mořná trochu pyšnř, Pavel ale poznal, co pro nřj Pán Jeříš a víra znamená, a zve lidi na cestu víry. Nejde mu o to zvát lidi k sobř, aby řli za ním, protože on je dobrý, skvřlý, dokonalý, ale říká: pojřte stejnou cestou jako já, protože ta cesta má dobrý cíl, má smysl. Spolehnřte se na Pána Boha, na Jeříře. Pavlovi jde o to vysvřtlit, ře není dokonalý on sám — proto jeho slova proti obřízce, proti dodřřování pravidel, co jíst... o to nejde, je riziko, ře tyhle vnřřší vřci a vřci naší snahy a výkonu budeme považovat a ukazovat jako to dřležité ve vztahu k Pánu Bohu, ře to budeme vnímat jako své „schody do nebe“.

Starří řkolní dřti

Probírejte s dřtmi téma podle kapitoly pro mladří řkolní vřk. Přřp. řřte biblický text Fp 3,12–21

Aktivita a rozhovor

Prohlédnřte si cestovní pas a křestní list. Jak se od sebe liří? Resp. jsou si nřřřím podobné?

Nebo: Navrhnřte, jak by mohl vypadat „prřkaz křesřana“. Co by na nřm bylo napsáno? Jak ho řlovřk získá? Popiřte, jak u vás ve sboru probíhá křest. Kdo, koho, kde, jak křtí... Víte, co křtu předchází? (Pravdřpodobnř ř nřjaký rozhovor faráře s rodiři dřřte nebo s řlovřkem, který se chce nechat pokřtít. U starřích dřřtí nebo dospřřlých to bývá dřřší přřprava, nřco jako je přřprava na confirmaci.) Pamatujete si nřkteří svřj křest? Nebo se k nřmu přřpravujete?

Pomřcky: Cestovní pas, řeská vlajka, nápis CZ, křestní list, mapa cest apořtola Pavla.

Přesah

Je dobré mít cíl, v dřřt, kam jdu a ře ta námaha stojí za to.

Rozhovor s Marií Svatořovou (viz *Odkazy*), kde na str. 10 popisuje, jak umírala její babiřka (zbořná, udřená matka devíti dřřtí). Byla nřkolik dnř v agónii, najednou se zvedla, posadila, roztáhla ruce a zvolala „jěéé...“ — a zemřela. M. Svatořová nepochybuje, ře její údiv znamenal „vidím nebe otevřeně“.

Se starřími dřtmi si mřžete nalistovat píseř *Tak, jaký jsem, a ř nemám nic* (EZ 504) a hledat, co v ní vyjadřuje to, o řem byl dneřní text. (Přřnejmenřím zde jde o stálý pohyb — na konci každě sloky verř: Beránku Boří, k tobř jdu.) Rozumíme písniř

M. Luther: Kdo zažal být křesťanem, ten musí pamatovat na to, že ještě křesťanem není, nýbrž se teprve pokouší křesťanem stát, aby se mohl chlubit s Pavlem (Fp 3,12.15): „Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; bžím však, abych se jí zmocnil.“ atd. A my, kteří jsme již dokonalí, zstaťme u tohoto pravidla. Protože křesťanem se řlověk neustále stává, křesťanem řlověk není jednou pro vždy. (M. Luther: Bžh je rozpálená pec plná lásky, str. 46)

Jak rozumíte tomuto Lutherovu výroku? (Nejde o zpochybnění Božího povolání, resp. přijetí řlověka nebo platnosti křtu. Jde ale o to, že řlověk sám opakovaně z té „křesťanské cesty“ odbočuje a má se stále znovu na ni vracet. Křesťanská víra není sezení na jednom místě, ale aktivita. Vření, hledání, touha porozumět, bžh k cíli.)

Liturgie

Přsně

V království Božím místa dost (SV 359); Svřtem bžžím dál (SV 315); K svobodě je dlouhé putování (SV 135); Dobře staví, kdo zná a ví (EZ 192); Ježíši Kriste, Pastýři náš (BTS 35); Kristus je má síla i spasení (SV 166)

Biblický text k zapamatování

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. (Fp 1,2)

A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude stěžit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. (Fp 4,7)

(Je dobré si uvědomit, že slova pozdravě nebo požehnání, která opakovaně slyšíme při bohoslužbách, jsou z biblických epištol, např. z Fp)

My však máme obřanství v nebesích, odkud ořekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. (Fp 3,20)

Rituál

Na konci setkání můžete společně zapsat do plakátu slovo nebo větu, která vystihuje poselství dnešního setkání s epištolami.

Na začátku nebo na konci setkání můžete recitovat verš z 1 Kor 13,13: A tak zřstává víra, nadřje, láska — ale nejvřtší z té trojice je láska.

Okénko do bohoslužeb

(Pokud toto nechtějí použít s dětmi jako motivaci až v nedělní škole.)

Ukažte dětem řeskou vlajku a/nebo cestovní pas. Řeho jsou tyto věci symbolem nebo přřkazem? Jsou nějaké symboly křesťanř? Nebo nějaký „přřkaz křesťana“?

Modlitba

Pane Bože, někdy jsme křesťané líní nebo unavení. Nechce se nám vřstávat do kostela, nechce se nám dřlat na řco jinak než vřtšina lidí kolem nás. Ale obřas nám dojde, že je to skvělé, že ti můžeme vřřit. Před námi je tvoje otevřená náruč, ty nás k sobě zveř. Není před námi jenom nějaké nejisté nebo temné budoucno, ale tvoje svřtlo, tvoje království, ve kterém už trochu můžeme být teř. Dřkujeme za to. Prosíme, aby to poznalo co nejvřc lidí. Amen.

[Kam dále](#)

[Obrana proti svodům. Biblický text: Filipským 3, 4b-14. Host pořadu: Mireia Ryš...](#)

[Obžanství v nebesích. Biblický text: Filipským 3,17 - 4,1. Hostem Petra Vačury ...](#)

[Odkaz na píseň](#)

[V království Božím místa dost](#)

[Světém bžím dál \(SV315\)](#)

[Posila na cestu \(SV135\)](#)

[Dobře staví, kdo zná a ví, jak má v Boha doufat](#)

[Ježíši Kriste, Pastýři náš \(BTS35\)](#)

[Kristus je má síla i spasení](#)

[Cílová skupina](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

[Katechetické cykly](#)

[Dál přece nejdeme sami IV \(s apoštoly, s Janem a celou církví\)](#)

[Biblický odkaz \(kat\)](#)

[Filipským 3](#)